

Vanhalta Suurtorilta Tuomiokirkolle

(OSA 2)

Hei, hauska nähdä! Nyt olemme Vanhalla Suurtorilla. Tämä oli vuosisatojen ajan Turun kaupungin, ja jopa ehkä koko Suomen tärkein kauppapaikka. Kaikki tavara, joka tuli meriteitse ulkomailta Suomeen, myytiin tällä torilla. Kaukanakin asuvat kauppiat hakivat täältä tavaransa. Torin reunalla sijaitsi myös Turun raatihuone.

Suurtorilla käydään kauppaa vielä nykyäänkin, erityisesti kesäisin ja jouluisin. Kesällä Turussa järjestetään Keskiaikaiset markkinat, joiden päätapahtuma on Vanhalla Suurtorilla. Silloin tori täyttyy turisteista ja vanhanajan myyntikojuista. Turistien joukossa voi törmätä kiiltävillä hevosilla ratsastaviin haarniskoituihin ritareihin, varakkaisiin linnanneitoihin saattueineen, ja hauskoihin narreihin, jotka tekevät kepposia kansan viihdytykseksi. Jouluaikana Suurtorilla pidetään Joulumarkkinoita, jotka on myös toteutettu vanhan ajan henkeen. Lähdetäänpäs kävelemään tuomiokirkolle. Seuraa ohjeitani tarkkaan. Napauta ensin Start-nappulaa.

Hyvä. Aluksi voisit vilkaista, mitä kaikkea Suurtorin varrelta löytyy.

Käännyttäänpä katsomaan vasemmalle. Napauta nuolta vasemmalle.

<i>TAKAISINPÄIN</i>	Ei, ei mennä takaisinpäin, vaan vasemmalle.
<i>ETEENPÄIN</i>	Ei, ei mennä suoraan eteenpäin, vaan vasemmalle.
<i>OIKEALLE</i>	Ei, ei mennä oikealle, vaan vasemmalle.

Hyvä. Tori päättyy Aurajokeen, jota pitkin laivat tulivat Suurtorille asti. Täällä niiden lastit purettiin ja myytiin. Satoja vuosia sitten Aurajoen yli kulki silta juuri Suurtorin kohdalla. Sillan nimi oli Pennisilta.

Jos katsot kuvan oikeaan reunaan, niin näet ruskean matalan rakennelman. Osaatko arvata mikä se on? Se on Kain Tapperin taideteos nimeltään Ajan virta. Rautakehyksen sisällä virtaa vesi vuoden ympäri, paitsi tietenkin kovilla pakkasilla. Taideteoksella on myös toinen merkitys; se nimittäin rajaa torin aluetta. Keskiajalla taideteoksen kohdalla oli taloja.

Taloista puheen ollen, katsotaanpa nyt vasemmalle. Näetkö kauniin punaisen talon, jossa on valkoisia koristeleikkauksia? Napauta punaista taloa.

VÄÄRIN: Ei. Yritä löytää kuvasta kaunis punainen rakennus, ja napauta sitä.

OIKEIN: Hyvä. Tässä talossa toimii Katedralskola, Turun ainoa ruotsinkielinen lukio. Se on myös Suomen vanhin koulu. Munkit perustivat

sen 1200-luvun jälkimmäisellä puoliskolla. Turussa on myös Suomen ainoa ruotsinkielinen yliopisto, Åbo Akademi. Sillä on nykyään toimintaa myös Vaasassa. Noin viisi prosenttia Turun väestöstä on ruotsinkielisiä.

Jatketaanpa matkaa. Koska emme halua mennä rantaan vaan tuomiokirkolle, pitää meidän kääntyä takaisin. Napauta nuolta takaisinpäin.

<i>ETEENPÄIN</i>	Oho, ei... Mennään takaisinpäin.
<i>VASEMMALLE</i>	Ei, ei takaisin museoon, vaan suoraan taaksepäin.
<i>OIKEALLE</i>	Hups, ei sinne. Mennään takaisinpäin.

Nyt katsomme siis vanhan Turun sydäntä, Suurtoria. Napauta edessämme olevan tummankeltaisen talon ovea.

VÄÄRIN: Ei, tämä ei ole oikea ovi. Napauta kuvan keskellä olevan tummankeltaisen talon ovea.

OIKEIN: Hyvä! Tämä rakennus on Vanha Raatihuone, joka oli toiminnassa aina Turun Paloon saakka, eli vuoteen 1827. Turku on palanut kymmeniä kertoja, mutta Turun Palo oli kaikkein suurin tulipalo, ja se tuhosi lähes koko kaupungin. Itse asiassa, Turun Palo on kaikkein tuhoisin ja laajin kaupunkipalo koko Pohjois-Euroopassa. Se sai alkunsa Kauppias Hellmanin talosta, joka sijaitsi ”tois puolelta”, ja levisi nopeasti myös vanhemmalle puolelle. Näetkö kuvassa ihmisen? Vanhan Raatihuoneen kulmaan rakennetaan esiintymislavaa, koska Keskiaikaiset markkinat lähestyvät.

Näetkö sinä talon, jossa on musta parveke? Napauta parveketta.

VÄÄRIN: Ei. Katso kuvan oikeaan laitaan. Näetkö ruskeahkon talon, jossa on musta iso parveke? Napauta parveketta.

OIKEIN: Hienoa. Parveke kuuluu Brinkkalan taloon. Turun palon jälkeen Brinkkalan talosta tuli Turun raatihuone. Talo saattaa näyttää tutulta sinullekin, sillä se näkyy joka joulutelevisiossa! Tiedätkö miksi? No, minä kerron. Juuri tältä parvekkeelta julistetaan Suomen joulurauha joka joulukello 12. Joulurauhan julistaminen on vuosisatoja vanha perinne. Kaikki keskiaikaiset kaupungit julistivat joulurauhan asukkailleen, ja näin tehdään vielä Turun lisäksi muun muassa Porvoossa. Naantalissa kulkee jouluna rumpali, joka rummuttaa joulurauhan alkaneeksi.

Sitten katse vasempaan. Näetkö kuvassa vaaleankeltaisen talon? Aika hienon näköinen. Sekin on alun perin ollut koti. Eräs merikapteeni nimeltään Hjelt rakennutti sen, joten taloa kutsutaan Hjeltin taloksi. Huomaatko, miten monta savupiippua talon katolla on? Napauta savupiippua.

VÄÄRIN: Ei, se ei ole Hjeltin talon savupiippu. Napauta vaaleankeltaisen talon katolla olevaa savupiippua.

OIKEIN: Hyvä! Näen ainakin viisi savupiippua. Hjeltin talossa on pakko olla todella monta tulisijaa.

Napauta vielä lavaa, jota rakennetaan parhaillaan.

VÄÄRIN: Ei... Tarkoitin puista esiintymislavaa, jota juuri rakennetaan. Se on Brinkkalan talon ja Vanhan Raatihuoneen edessä. Napauta lavaa.

OIKEIN: Hyvä, se on lava, jota tullaan käyttämään Keski-aikaisten markkinoiden esityksissä.

Ja nyt jatketaan matkaa, tuomiokirkko on jo ihan lähellä! Käännyttään seuraavaksi vasemmalle. Napauta vasemmanpuoleista nuolta.

<i>ETEENPÄIN</i>	Ups, ei... ei sinne päin. Mennään vasemmalle.
<i>OIKEALLE</i>	Ei, emme ole menossa oikealle, vaan vasemmalle.
<i>TAKAISINPÄIN</i>	Hei, ei mennä takaisin joelle päin, vaan kohti tuomiokirkkoa vasemmalle.

Hienoa, nyt ollaan menossa oikeaan suuntaan. Meidän pitää kuitenkin mennä vielä eteenpäin, jotta pääsemme pois Vanhalta Suurtorilta. Tutkitaan kuitenkin kuvassa näkyviä taloja ensin! Suoraan edessä, autotien takana, näkyy vaalea iso talo, jossa on paljon ikkunoita ja todella iso aukko, josta pääsee sisäpihalle. Näetkö sen? Se on Vanha Akatemiantalo. Siinä on sijainnut Suomen ensimmäinen yliopisto, Akademia, ennen kun se muutti Helsinkiin. Nykyään talossa sijaitsee muun muassa Turun hovioikeus.

Seuraavaksi, katsopa vähän oikealle. Näetkö tummankeltaisen talon, jonka katolla liehuu lippu? Se on Åbo Akademin päärakennus, joka on myöskin vanha kauppiaskoti. Kuten yleensä sen ajan Turussa, on sen alakerrassa ollut perheen liike- ja työtiloja, ja varsinainen asunto on ollut ylemmissä kerroksissa. Mutta nyt, jatketaan matkaa.

Mennään suoraan eteenpäin, napauta eteenpäin osoittavaa nuolta.

<i>VASEMMALLE</i>	Ei, ei mennä sinne päin, vaan eteenpäin.
<i>OIKEALLE</i>	Ei, se on väärä suunta. Mennään suoraan eteenpäin.
<i>TAKAISINPÄIN</i> :	Ei mennä takaisin, vaan jatketaan suoraan eteenpäin.

Hyvä! Tuomiokirkko sijaitsee edessä näkyvän puiston takana, eli olemme melkein perillä. Nyt meidän pitää ylittää suojatie. Uudenmaankatu on todella vilkas katu, joten joskus tien yli voi olla vaikea päästä. Nyt näyttää kuitenkin olevan melko rauhallista.

Ylitetään tie. Napauta suojatietä.

VÄÄRIN: Ei. Napauta suojatietä, joka menee autotien ylitse.

OIKEIN: Hyvä, juuri sitä tarkoitin, suojatie auttaa jalankulkijoita pääsemään turvallisesti autotien yli.

Mistä sitten tietää, missä suojatie kulkee? No tietysti voi katsoa tietä, jossa yleensä on valkoiset paksut raidat suojatien merkinä. Joskus ne voivat kuitenkin olla kuluneet tai vaikkapa lumen peitossa. Silloin suojatien näkee suojatiekylteistä, jotka seisovat molemmilla tien reunoilla merkinä sekä jalankulkijoille että muulle liikenteelle.

Näetkö suojatiekylttejä tässä kuvassa? Napauta niitä.

VÄÄRIN: Ei, tarkoitan nyt suojatiekylttiä. Se on sininen neliö, jonka sisällä on valkoinen kolmio ja suojatietä ylittävä ihmishahmo. Napauta suojatiekylttiä.

OIKEIN: Hyvä, tässä kohdassa suojatiemerkkejä taitaa olla yhteensä neljä...

Nyt ylitetään suojatie ja mennään Brahenpuistoon. Muistetaan katsoa vasemmalle, oikealle, ja vielä kerran vasemmalle ennen kuin ylitetään tie! Napauta eteenpäin osoittavaa nuolta.

<i>TAKAISINPÄIN</i>	Ei, ei takaisinpäin, vaan suoraan eteen.
<i>VASEMMALLE</i>	Ei vasempaan, vaan suoraan eteenpäin, kohti puistoa.
<i>OIKEALLE</i>	Ei sinne päin, vaan suoraan eteenpäin kirkkoa kohti.

Hyvä, hienoa! Ylitimme Uudenmaankadun ja olemme nyt todella lähellä tuomiokirkkoa! Nyt käännytään vasemmalle ja mennään puiston läpi kirkon eteen. Napauta nuolta vasemmalle.

<i>ETEEPÄIN</i>	Ei, ei mennä enää suoraan. Käännytään vasemmalle.
<i>TAKAISINPÄIN</i>	Ei, ei mennä takaisin Suurtorille, vaan vasemmalle kohti tuomiokirkkoa.
<i>OIKEALLE</i>	Ei oikealle, vaan vastakkaiseen suuntaan, vasemmalle!

Hienoa, juuri tätä puistoa tarkoitin. Siellä kirkko jo hämöttääkin. Mutta hei, eikö sinulle ollut mukana postikortteja perheellesi? Lähetetään ne nyt, kun satuttiin postilaatikon lähelle.

Otapa kortit taskustasi ja napauta oranssia postilaatikkoa, niin ne lähtevät matkaan.

VÄÄRIN: Ei... Onko tämä näin vaikeaa? Napauta oranssia postilaatikkoa, joka on melkein suoraan edessäsi.

OIKEIN: Hyvä! Nyt kortit on postitettu ja voimme jatkaa matkaa.

Ja nyt eteenpäin. Mene suoraan napauttamalla nuolta.

OIKEALLE Ei, ei oikealle, vaan suoraan eteenpäin.

VASEMMALLE Hei, ei tänne suuntaan, vaan suoraan eteenpäin.

Hienoa! Nyt seisomme Turun tuomiokirkon edessä. Se on todella suuri ja korkea rakennus. Kirkon torni on 102m korkea merenpinnasta mitattuna.

Tuomiokirkko on todella vanha. Huomasitkin varmaan, että kirkon pinta on todella monivärinen. Sille on luonnollinen selitys, nimittäin tulipalot. Vaikka tuomiokirkko on rakennettu kivistä ja tiilestä, on se silti palanut yli kaksikymmentä kertaa! Turun kaupunki on palanut vielä useammin, yli 30 kertaa. Aika hurjaa... Tuomiokirkon sakaristo, joka on 1200-luvulta, on kirkon vanhin osa. Vuosisatojen aikana kirkkoa on korjailtu ja rakennettu uudelleen, ja siksi sen tiilipinta ei ole tasainen.

Tuomiokirkko on kansallispyhäkkö ja kaikkien suomalaisten evankelis-luterilaisten kirkkojen ”Äitikirkko”. Se on myös arkkipiispan kotikirkko. Kauan sitten keskiajalla, Tuomiokirkko, kuten muutkin sen aikaiset kirkot, oli katolinen kirkko. Siihen aikaan kirkossa oli 42 pyhimysalttaria.

Napautapa nyt kirkon ristiä.

VÄÄRIN: Ei, se ei ole risti. Risti on ihan kirkon tornin huipulla. Napauta ristiä.

OIKEIN: Hienoa. Risti on kirkon tornin huipulla. Tuomiokirkon uusin osa on juuri tämä uusgoottilainen tornin huippu. Engel suunnitteli sen Turun Palon jälkeen, eli 1800-luvulla. Engel on suunnitellut myös Helsingin empirekeskustan. Sanotaan, että tornista voi kirkkaalla säällä nähdä jopa Maarianhaminaan asti. En tiedä onko se totta, mutta upeat näköalat sieltä avautuu, se on varma!

Napauta nyt tornin kelloa. Se lyö vartin välein.

VÄÄRIN: Ei, yritä uudelleen. Napauta tornin kelloa. Tässä kuvassa niitä näkyy kaksi.

OIKEIN: Hienoa, se on tuomiokirkon kello.

Näetkö, kello on puoli kolme. Monet luulevat että kello on rikki, koska se ei näytä oikein, mutta se ei ole totta. Tuomiokirkon kello näyttää vain tunnit, eli siinä ei ole lainkaan minuuttiviisaria. Ennen vanhaan ei tarvittu niin kovin tarkkoja kellonaikoja.

No niin, palataanpa maan pinnalle. Napauttaisitko kirkon ovea.

VÄÄRIN: Ei, se ei ole tuomiokirkon ovi. Napauta ovea.

OIKEIN: Hienoa! Ovi on todella raskas, joten sitä pitää vetää lujaa. Tule, mennään sisään. Haluan näyttää sinulle lempikappelin ja –maalaukseni.